

Kokous 24 (4.3.2021)

Aika: 4.3.2021 klo 10.05–12.14

Paikka: Microsoft Teams -etäkokoukset

Osallistujat: Ilkka Haataja (Taideyliopiston kirjasto, Sibelius-Akatemia), Ilona Heinonen (Tampereen kaupunginkirjasto), Jaska Järvillehto, puheenjohtaja (Helsingin Konservatorion kirjasto), Anna Kanerva Lamppu (Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjasto), Tapani Moisio, sihteeri (Kansalliskirjasto), Johanna Parviainen (Kirjastopalvelu), Anu Sormunen (Jyväskylän kaupunginkirjasto), Tommi Viitamies (Helsingin kaupunginkirjasto)

Muistio

1. Ajankohtaista

1.1. Automaattisen kuvailun tapaaminen 15.3.2021 klo 10.30–12.30

Jaska osallistuu tapaamiseen.

1.2. Kuvailun tiedotuspäivä 18.3.2021

Muusan jäseniä kehoitetaan ilmoittautumaan tiedotuspäivään.

1.3. Kuvailuryhmien työpaja 13.4.2021

Muusalaisia kehoitetaan tutustumaan ohjelmaan ja laittamaan tarvittaessa viestiä Muusa-postiin tai suoraan Jaskalle liittyen työpajassa käsiteltäviin aiheisiin.

1.4. Muusan ja Kumean mahdollinen yhteiskokous

Keskusteltiin mahdollisen yhteiskokouksen tarpeesta, aikataulusta ja asioista, joista on tarpeen keskustella yhdessä.

- Yhteiskokousta pidetään kannatettavana ajatuksena, mutta aivan lähiaikoina sille ei koeta olevan tarvetta.

1.5. Kuvailutasokommentit

Helmikuun kokouksessa sovittiin, että kukin Muusan jäsen perehtyy ja tutustuu Kuvailustandardiryhmän laatimiin [kuvailutasolinjauksiin](#), jonka jälkeen kommentit kootaan yhteen. Aikaa kommentoinnille on 30.4. asti.

Muistetaan siis edelleen perehtyä linjauksiin ja kootaan kommentit yhteen huhtikuun kokouksessa.

2. Kuvailukysymyksiä

2.1. Konserttojen pianopartituurit

Onko yhtenäistä käytäntöä soitinmusiikin (konserttojen) pianopartituurin merkitsemisestä kentässä 240: Merkitäänkö sekä osakenttä \$s (versio) ja \$o (sovituserkintö) vai pelkästään toinen; kumpiko?

- Tieto pianopartituurista tallennetaan s-osakenttään. Tällöin ei merkitä o-osakenttää (kyse ei ole sovituksen pianopartituurista).

Pianopartituuri nuottiaineiston julkaisumuotona oli alun perin tarkoitettu vain laulumusiikissa käytettäväksi, mutta Suomessa sitä on käytetty myös soitinmusiikissa. Pitäisikö asiaa tarkastella uudestaan uuden RDA:n tiimoilta vai voidaanko käytäntöä jatkaa?

- Jatketaan vallitsevan käytännön noudattamista edelleen eli merkitään *pianopartituuri* myös soitinmusiikille. Muistetaan selvittää asiaa ekspression hakutiedon RDA-linjauksissa.

2.2. Rinnakkaisnimekkeen merkitseminen MARC-kentässä 505

On pyydetty, että Muusan kuvailuohjeeseen lisättäisiin esimerkkejä välimerkkien käytöstä 505-kentässä etenkin rinnakkaisnimekkeen merkitsemisen osalta. Tarkemmin tiedusteltiin vielä, voiko rinnakkaisnimekkeet erottaa "-"-merkillä vai onko rinnakkaisnimekkeet merkittävää kuten ohjeessa sanotaan: "merkitään aineistossa esiintyvissä muodossa".

- ISBD-välimerkityksen mukaan rinnakkaisnimekke erotetaan yhtäläisyysmerkillä myös huomautuksissa.
- Sovellusohjeeseen on nyt lisätty esimerkki rinnakkaisnimekkeiden merkitsemisestä 505-kenttään.

Keskusteltiin laajemminkin, mitä välimerkityssääntöjä milloinkin noudatetaan.

- Bibliografisessa kuvailussa noudatetaan Kirjastoaineiston kuvailusääntöjen (Consolidated ISBD) ja hakutiedoissa Suomalaisten luettelointisääntöjen Hakutiedot-osan välimerkityssääntöjä. Myös MARC 21 -formaatti ohjaa välimerkitystä erityisesti kenttien loppupisteen osalta.

- Keskusteltiin alustavasti, voitaisiinko musiikkikuvailussa siirtyä noudattamaan muiden aineistojen tapaa erottaa nimekkeet 505-kentässä kahdella yhdysmerkillä puolipisteen sijaan. Käytäntö ei ole ISBD:n mukainen vaan on peräisin AACR2-säännöistä. Keskustelua jatketaan seuraavassa kokouksessa.

2.3. Nuottiaineiston laajuus ja tallennetyyppi

Saapunut kysymys:

Törmäsin tällaiseen tapaukseen, jossa nuotin laajuus on merkitty eri tavalla Kansalliskirjaston ja Kirjastopalvelun kuvailussa. Kyseessä on partituuri: 9790550137325 Klemetti, Heikki: Vapaa mies

Kansalliskirjaston tietueessa on merkitty 300a-kenttään: 1 partituuri (1 arkki taitettuna) ja 338a-kenttään arvoksi "arkki".

Melindassa: [Kansalliskirjaston tietue](#)

Finnassa: <https://finna.fi/Record/fikka.5476350>

Kirjastopalvelun tietueessa puolestaan on 300a-kentässä: 1 partituuri (3 numeroimatonta sivua) ja 338a-kentässä arvona "nide".

Finnassa Kirjastopalvelun tietue:

<https://finna.fi/Record/lastu.1736409>

Kumpikohan tavoista on oikea tai suositeltavampi?

- RDA:n kohdassa 3.4.5.14 ohjeistetaan: "Jos taitettu arkki on tarkoitettu luettavaksi sivuina, merkitään laajuus ilmauksella *1 arkki taitettuna*, jota seuraa sivuja kuvaava määrä kaarisuluissa".
- Uusimmat RDA Toolkitissa ja RDA Registryssä olevat määritelmät seuraaville termeille ovat:
 - *taitettu arkki*: "arkki, jota on tarkoitus lukea sivuiksi taiteltuna"
 - *arkki*: "litteä ja ohut pala paperia, muoviva tms."
 - *nide*: "yksi tai useampia toisiinsa sidottuja tai kiinnitettyjä arkkeja, jotka muodostavat yhden yksikön".
- Todettiin, että sivumäärä olisi hyvä olla merkittynä myös taitetun arkin laajuudessa. Sen sijaan ei pidetty olennaisena, että termi *taitettu arkki* merkitään laajuuden osayksiköksi nuottiaineiston kuvailussa. Termin voi merkitä huomautuksena kenttään 500.
 - Huomioidaan tehty ratkaisu tulevissa RDA-linjauksissa.
- Tallennetyyppi *arkki* on määritelmien perusteella oikein, kun kuvailtavana on taitettu arkki.

2.4. Libreton päätekijä

Saapunut kysymys:

Haluaisin varmistuksen, kenet valitaan päätekijäksi libretoja kuvailtaessa. Olen oppinut, että libretoissa päätekijä on yleensä säveltäjä. Tämä näyttää olevan tiedossa muissakin kirjastoissa paitsi Kansalliskirjastossa, sillä poimiekseni tietueita Melindasta olen huomannut Kansalliskirjaston vetäneen omaa linjaansa ja valinneen päätekijäksi järjestään libretistin. Siellä tunnutaan noudattavan tässä asiassa vaihtoehtoista sääntöä, josta Heikki Poroila & Kyösti Mäkelä ovat nimenomaan sanoneet: "Säännöissä olevaa vaihtoehtoista sääntöä 21.28.2.3 ei missään tapauksessa pidä soveltaa musiikkikirjastoissa." Olen tässä käyttänyt lähteenä vuonna 2001 painettua Suomalaisten luettelointisääntöjen Hakutiedot-opasta, ja Poroilan & Mäkelän kirja Musiikin luettelointi ja sisällönkuvailu on vieläkin vanhempi. Onko tässä asiassa tullut sääntömuutosta RDA:n tai jonkin muun uudistuksen myötä - eli heitänkö kyseiset opukset vallan roskeen - vai pitäisikö pikemminkin noita tietueita muuttaa? Häilyvyys päätekijän suhteen ja varsinkin se, että libretossa on päätekijänä libretisti, sotii mielestäni kovasti sitä periaatetta vastaan, että on yksi ideatasoinen teos, jolla on erilaisia manifestaatioita ja ekspressioita.

- Suomalaiset luettelointisäännöt eivät ole enää RDA:n myötä voimassa. RDA:n mukaan libreton päävastuullinen tekijä on libretisti. Musiikkiteos ja siinä käytetty libretto ovat eri teoksia. Kansalliskirjaston ratkaisu on siis RDA:n mukainen.
- Lisätään asiaa havainnollistava esimerkki Musiikin MARC 21 -sovellusohjeeseen.
- Kehotetaan tietokantoja ja kirjastoja tekemään takautuvia korjauksia libretojen pääkirjauksiin vastaamaan RDA-ohjetta.

2.5. Musiikkiaineiston kuvailu, jos esittäjän nimi muuttuu, mutta julkaisu on muuten samanlainen

Saapunut kysymys:

Tuli vastaan tällainen äänite, josta on julkaistu kaksi eri versiota eri esittäjänimellä. Ensimmäisessä versiossa yhtyeen nimi on Dixie Chicks, mutta sen jälkeen levystä on julkaistu versio, jossa yhtyeen nimeksi on vaihtunut The Chicks. Kuitenkin levyn EAN-koodi ja muut tunnisteen ovat pysyneet samana. Pelien kohdalla EAN-koodi ei ole yksilöivä tunnisteen, joten sovelletaanko tässä tapauksessa samaa ja tehdään uusi kuvailu tuolle The Chicksien versiolle vai voiko nämä jotenkin liittää samaan tietueeseen? KANTOSSA ei näytä olevan Dixie Chicksiä ollenkaan.

Levy: 0194397411522 Dixie Chicks: Gaslighter (2020)

<https://finna.fi/Record/heili.1375454#details>

Discogsista näkyy hyvin nämä molemmat versiot. Lisäksi uudemman version kohdalla on selventävä huomautus: "Released under the band's new name "The Chicks", while other versions of the release still bear the original band name "Dixie Chicks"."

<https://www.discogs.com/search/?q=0194397411522&type=all>

- Julkaisun eri versioissa on eri vastuullisuustieto, joten tarkalleen ottaen kyse on kahdesta eri manifestaatiosta.
- Eri kirjastoilla voi olla erilaisia tarpeita julkaisun eri versioiden erottamiseksi toisistaan. Yleisessä kirjastossa saattaa riittää, että uudemmassa versiossa tehdään huomautus ensimmäisen version tietueeseen, mutta esim. kansallisdiskografiassa pyritään kuvailemaan kukin manifestaatio erikseen.
- Muusan kanta on, että erillistä kuvailua ei vaadita, jos muutos manifestaatioiden välillä on kysymyksessä esitetyn kaltainen eli hyvin vähäinen. Ratkaisu on kuitenkin tehtävä kirjastokohtaisesti.

3. RDA-linjaukset

3.1. Kumean kysymykset Muusalle ekspression linjaussivulla

Kumea on lisännyt [ekspression linjaussivulle](#) kaksi kysymystä Muusalle. Kysymykset koskevat elementtejä *duration* ja *place of capture*.

- Lisätään Muusan vastaukset linjaussivulle.

3.2. Uudet linjaukset

Uusia RDA-linjauksia tarvitaan erityisesti teosten ja ekspressioiden hakutiedoille.

- Aletaan työstää hakutietojen linjauksia musiikin sovellusohjeen ja alkuperäisen RDA Toolkitin ohjeiden pohjalta tulevissa kokouksissa.

4. Seuraavat kokoukset

Sanastokokous perjantaina 26.3.2021 klo 13–14

Varsinainen kokous torstaina 8.4.2021 klo 10–12 etäyhteydellä